

Sygn. akt IV CSK 237/16

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

Protokolant Izabela Czapowska

w sprawie z powództwa B. M. i M. M.
przeciwko Przedsiębiorstwu [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 9 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej powódek
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 4 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ca .../15,

**oddala skargę kasacyjną; nie obciąża skarżących kosztami
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 4 grudnia 2015 r. oddalił apelację powódek B. M. i M. M. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 24 marca 2015 r. oddalającego żądanie powódek zasądzenia od pozwanej Spółki kwoty 72597,88 zł tytułem odszkodowania za uszczerbek majątkowy w wyniku zalania ich domu.

Sąd ustalił, że powodem wyrządzenia szkody była nieszczelność rurociągu na nieruchomości sąsiedniej stanowiącej własność pozwanej powstała w następstwie samowoli budowlanej inwestorów W. T. i S. K., polegającej na zasypaniu kanału deszczowego, a następnie zmniejszeniu średnicy rurociągu krytego w taki sposób, iż rurociąg żelbetonowy o średnicy 600 mm w dolnym odcinku zastąpiono rurociągiem PCV o średnicy 250 mm. Na gruncie tego ustalenia Sąd wyraził pogląd, że w rachubę wchodziła odpowiedzialność pozwanej z art. 415 k.c., zgodnie z którym, ten kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia, tu zaś brak zawinienia w tradycyjnym (szerokim) rozumieniu.

Skarga kasacyjna powódek od wyroku Sądu Okręgowego - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 382 w zw. z art. 232 k.p.c., art. 415 w zw. z art. 29 ust. 2 ustawy z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm. - dalej jako "Prawo wodne"), art. 6 k.c., 140 k.c., 144 k.c., i zmierza do uchylenia tego wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy uznał, że powodowanie szkody na gruncie sąsiednim na skutek działań podejmowanych na własnym gruncie może stanowić czyn niedozwolony w rozumieniu art. 415 k.c., w myśl którego, ten kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Niemniej wyraził pogląd, który legł u podłoża zaskarżonego wyroku, że pozwanej niepodobna przypisać zawinionego działania, którego skarżące upatrywały w tym, iż pozwana zaniechała usunięcia, zgodnie z art. 29 ust. 2 prawa wodnego zmian w odpływie wody powodujących szkody na ich gruncie.

Zgodnie z art. 29 ust. 2 prawa wodnego, na właścicielu gruntu ciąży obowiązek usunięcia przeszkód oraz zmian w odpływie wody, powodujących szkody na gruntach sąsiednich, powstałych na jego gruncie także wskutek

przypadku lub działania osób trzecich. Wystarczającymi przesłankami tej odpowiedzialności jest wystąpienie zmiany w stosunkach wodnych na danym gruncie, powstanie szkody na gruncie sąsiednim i zaistnienie związku przyczynowego pomiędzy tymi dwoma faktami. Zakres tej, tak szerokiej odpowiedzialności właściciela gruntu jest jednak ograniczony wyłącznie do obowiązku usunięcia przeszkód lub zmian w odpływie wód, w taki sposób, aby odpływ ten powrócił do stanu poprzedniego. Odpowiedzialność ta nie dotyczy obowiązku wypłacenia odszkodowania za szkody powstałe na gruncie sąsiednim na skutek przeszkód lub zmian w odpływie wody spowodowanych przez przypadek lub działania osób trzecich. Aby właściciela gruntu obciążał obowiązek naprawienia takiej szkody na podstawie art. 415 k.c. powinna wystąpić, oprócz trzech wcześniej wymienionych, dodatkowo czwarta przesłanka, wina właściciela.

Pojęcie winy na gruncie prawa cywilnego zawiera element obiektywny i subiektywny. Winę można przypisać podmiotowi prawa wówczas tylko gdy istnieją podstawy do negatywnej oceny jego zachowania z punktu widzenia obu tych elementów, gdy istnieje tzw. stan zarzucalności. Element obiektywny oznacza niezgodność zachowania się z obowiązującymi normami postępowania, obiektywnymi wzorcami postępowania, tj. szeroko rozumianą bezprawność. Element subiektywny dotyczy stosunku woli i świadomości działającego do swojego czynu.

W sprawie do powstania szkody w wyniku zalania budynku skarżących doszło na skutek robót ziemnych przeprowadzonych przez osoby trzecie, które były inwestorem budowy rurociągu przebiegającego również przez grunt pozwanej. Pozwana nabyła ten grunt po okresie około 10 lat od momentu, w którym doszło do realizacji tej inwestycji. Osoby realizujące tę inwestycję z przyczyn oczywistych nie działały z „umocowania” pozwanej. Pozwana o przyczynie zalewania nieruchomości skarżących mogła dowiedzieć się najwcześniej po wydaniu nieprawomocnej decyzji przez Urząd Miejski w B. z dnia 22 listopada 2011 r. (na skutek jej zaskarżenia postępowanie administracyjne umorzono), z której treści, opartej na kolejnej opinii biegłego, wynikało, że również na gruncie pozwanej znajduje się fragment zasypanego rowu kanalizacji deszczowej i na skutek działań właścicieli sąsiednich nieruchomości, doszło do zmniejszenia przepustowości

rurociągu na gruncie pozwanej. W związku z tym trafne jest stanowisko Sądu Okręgowego dotyczące odmowy zastosowania art. 415 k.c. ze względu na brak przesłanki winy pozwanej. Brak działań pozwanej przed dniem 22 listopada 2011 r., zmierzających do usunięcia przeszkód oraz zmian w odpływie wody, powstałych na jej gruncie nie usprawiedliwia, wbrew odmiennemu stanowisku skarżących, "stanu zarzucalności" równoznacznego z winą w rozumieniu prawa cywilnego. Skoro zaś po tej dacie, podług wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych, nie doszło do ponownego zalania nieruchomości pozwanej, to skarga kasacyjna okazała się bezzasadna, i jako taka podlegała oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c.).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

jw

kc